

CONTRIBUȚIA BATALIONULUI 7 VÎNĂTORI MUNTE — ZALĂU LA LUPTLE PURTATE DE ARMATA ROMÂNĂ PENTRU ELIBERAREA ARDEALULUI DE NORD — SEPTEMBRIE—OCTOMBRIE 1944

Batalionul 7 Vînători munte a luat naștere ca urmare a decretului nr. 1674 din 12 aprilie 1923, constituirea lui și dislocarea la Zalău avînd drept argument principal asigurarea, împreună cu alte mari unități din armata noastră, a granițelor de Vest — în eventualitatea unui conflict pe această direcție. Batalionul își păstrează garnizoana inițială — Zalău — pînă în anul 1940 cînd, în urma odiosului Dictat de la Viena de la 30 august, Marele stat major este obligat să procedeze la redisolcarea unităților din teritoriul smuls cu forța din trupul țării. Noua garnizoană — Deva — tot pe teritoriul transilvănean, ține trează în inimile soldaților și cadrelor batalionului dorința de înlăturare a arbitrarului, de reintregire a teritoriului național, de reînfrățuire a idealului sfînt al poporului român de a trăi în granițele unui stat unitar, ideal plătit cu atîtea jertfe și durere de generațiile trecute.

Momentul înfăptuirii acestui deziderat este marcat de istoricul act de la 23 August 1944, cînd, ca urmare a hotărîrii și sprijinul întregului popor român, armata trece fără nici un fel de defecțiuni la îndeplinirea misiunilor ce i-au revenit.

Directiva operativă elaborată de Marele stat major stabilea ca primă principală misiune pentru unitățile române dislocate pe granița de Vest a țării asigurarea acoperirii frontierelor pentru împiedicarea unei eventuale ofensive a forțelor germano-maghiare pe direcția Sud.

Acțiunile Batalionului 7 V.M. se înscriu în efortul general pentru realizarea acestui obiectiv strategic.

Aflat la Deva, în compunerea Diviziei 2 munte subordonată Comandamentului 6 teritorial, Batalionul 7 vînători munte, în plin proces de instruire a recruților, primește ordinul M.St.M. nr. 64330 potrivit căruia: „Batalioanele vînători de munte vor organiza din recruți un batalion operativ cu două companii pușcași, una companie armament greu și o comandă redusă”.¹ Batalionul s-a constituit în conformitate cu ordinul primit, organizînd în plus o companie de specialități. În această compunere, la orele 19,30, în ziua de 24 august 1944, părăsește Deva și se deplasează în satul Cigmău, avînd misiunea de a ocupa o poziție în dreapta Mureșului în regiunea de Sud-Est a satului și a interzice penetrarea inamicului pe Valea Mureșului.² Evoluția situației impune noi nevoi operative care determină schimbarea dispozitivului, batalionul fiind trimis la 27 august 1944 în zona Dumbrăveni unde urma să constituie o grupare de forțe, grupare ce a primit

¹ Arhiva Ministerului Apărării Naționale (prescurtat M.Ap.N.), *Fond nr. 2336*, dosar nr. 2550, f. 18

² *Idem*, *Fond nr. 576*, dosar 355/1944, f. 2

numele de „Detașamentul lt. colonel Panaiteșcu” al cărei comandant era Lt. col. Panaiteșcu Ioan — comandantul Batalionului 7 vânători munte. Alături de această unitate, în componerea detașamentului mai intrau Batalionul de grăniceri Sighișoara, companiile de jandarmi și de garnizoană Sighișoara. Gruparea astfel constituită avea misiunea de „... a împiedica incursiunile de dincolo de frontieră și țină cît mai mult Sighișoara, a intercepta Valea Tirnavei Mari ocupînd o poziție în zona Dumbrăveni pentru a respinge pătrunderile inamice...”³ Pentru îndeplinirea ei detașamentul adoptă și ocupă un dispozitiv în formă de triunghi avînd la Nord Dealul Badlerberg (cota 553 m) — Dealul Cundul (cota 520 m) — Coasta Culdii (cota 542 m), la Vest Blăjele — Crăciunelul de Sus — Valea Lungă — Spring (inclusiv), iar la Sud-Vest Vinători — Agnita. Pe aliniamentele ocupate se trece imediat la organizarea poziției, se realizează obstacole anticar, cîmpuri de mine, amplasamente de tragere, observatoare, adăposturi individuale.⁴ În ziua următoare Corpul de munte făcea cunoscut unităților din subordine că: „trupe germane și maghiare aflate în zona frontierei încearcă să tulbure liniștea necesară consolidării situației... și provoacă prin incursiuni și atacuri locale trupele române...”⁵ Trupele noastre au fost alertate pentru a respinge orice încercare inamică de pătrundere. La 4 septembrie batalionul a primit ca întărire un detașament format din 63 de soldați și 3 subofițeri conduși de căpitanul Bretan Patriciu, formînd din aceștia „Compania a 3-a pușcași”.

Primele acțiuni inamice au început în noaptea de 4 spre 5 septembrie cînd au fost atacate și ocupate satele Secuieni și Bodogaia. Un contraatac al detașamentului restabilește situația. Începînd cu ziua de 6 septembrie acesta a primit misiunea de a se deplasa în împrejurimile Sighișoarei pentru a interzice pătrunderea inamicului în zona: sînga (inclusiv) drumul Sighișoara — Tg. Mureș, dreapta (inclusiv) satul Vinători.⁶

Infiltrații inamice în zona Nadeș — Săcel — Pipea au impus executarea unor acțiuni energice de respingere a elementelor înaintate ale acestuia. Astfel, la 9 septembrie, batalionul de grăniceri atacă și cucerește dealurile Gaisberg și Bulterih. Compania 1 din Batalionul 7 vânători munte atacă și ocupă cu două plutoane Dealul Bobului și cu un pluton Dealul Falbuch. La rîndul ei, compania a 3-a, a ajuns cu un pluton pe Dealul Crăpat (cota 573 m) și altul pe botul de deal Nord-Vest satul Bodogaia. Seara, plutonul de pionieri atacă și cucerește satul Secuieni, dar inamicul primind întăriri contraatacă puternic. Fruntașul Petcu Marin reușește să respingă contraatacul în fața satului numai cu grupa sa și să reziste toată noaptea cu toată densitatea turentului de foc ce se abătea asupra poziției sale.⁷ În seara zilei următoare se produce o puternică reacție inamică în sectorul Secuieni. Fruntașul Bejan Ioan s-a strecurat cu pușca mitralieră în flancul inamicului ce căuta să pătrundă în sat și prin focul ce a executat, a contribuit la respingerea contraatacului.⁸ Întărite cu artilerie și blindate, trupele germano-maghiare execută o presiune tot mai insistentă. Pentru asigurarea unei apărări continue trupele subunităților detașamentului execută o repliere dincolo de sat.

Sosind în zonă noi forțe, Corpul 6 teritorial a ordonat „Detașamentului Lt. col. Panaiteșcu” o altă misiune și anume aceea de a închide cu grosul forțelor sale direcția I. Gh. Duca — Vinători și a supraveghea restul zonei de frontieră dintre Basarabeni — Peteu (exclusiv).⁹ În noaptea de 10 spre 11 septembrie primele unități mecanizate sovietice își fac apariția în zonă.

Detașamentul a executat la 12 septembrie un puternic atac reușind să respingă inamicul și să cucerească satele Secuieni, Bodogaia și Filași.

Afluirea a noi unități române a determinat la 13 septembrie desființarea „Detașamentului Lt. colonel Panaiteșcu” și trecerea Batalionului 7 vânători munte în subordinea Corpului de munte.¹⁰ În urma acestui ordin a început marșul pe

³ *Ibidem*, f. 7.

⁴ *Idem*, Fond nr. 2336, dosar nr. 2528, f. 10.

⁵ *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1860, f. 76.

⁶ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 11.

⁷ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 35/V, f. 139.

⁸ *Ibidem*, f. 145.

⁹ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 20.

¹⁰ *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1850, f. 13.

Itinerariul Secuieni — I. Gh. Duca Singeorgiul de Pădure — Viforoasa — Gălăţeni — Bolintineni cu misiunea de a asigura legătura între dreapta Diviziei a 3-a Infanterie română şi stînga Diviziei a 6-a sovietice.¹¹ În înaintarea sa a fost primit un puternic foc de artilerie şi arme automate de un inamic ce ocupa poziţie în lungul şoselei Bolintineni — Murgeşti. Din mişcare atacă şi respinge inamicul,¹² apoi în aceeaşi zi de 17 septembrie, sublocotenentul Furţea Octavian atacă cu compania întîia Dealul Bitca „unde după lupte îndirjite reuşeşte să pună mîna pe pîntenul cel mai înalt... întărind poziţia cucerită¹³...”. În dimineaţa zilei următoare, un puternic atac inamic în sectorul companiei a 3-a a determinat crearea unei breşe în sectorul de apărare a batalionului. Infiltrîndu-se prin pădure inamicul ajunge la 500 m de punctul de comandă batalionar şi atacă violent flancul drept al primei companii.¹⁴ Căpitanul Domşa Iacob contraatacă în fruntea companiei a 2-a reuşind să azvîrle pe inamic înapoi. În timpul acestui contraatac ofiţerul este rănit şi evacuat. Atunci sublocotenentul Voinea Ioan preia comanda şi menţine poziţia companiei, reuşind să împiedice orice încercare de a pune stăpînire pe Dealul Bitca.¹⁵ În ziua următoare, o nouă infiltrare inamică are loc pînă la aproximativ 100 m de punctul de comandă a batalionului. Toate rezervele, inclusiv pionierii şi transmisionişti sînt adunate şi execută un contraatac vijelios.¹⁶ În acelaşi timp, un pluton din prima companie atacă sub comanda sublocotenentului Pantezescu Ioan care „luptă personal cu puşca mitralieră făcînd un baraj de netrecut în faţa... inamicului ce venise... pentru a răsturna dispozitivul batalionului”.¹⁷ Astfel acesta este din nou respins.

Presiunea exercitată de trupele germano-hortiste este din ce în ce mai mare. Atacurile se repetă cu o forţă tot mai puternică implicînd crearea unei situaţii dificile la 19 septembrie. Comandantul Corpului de munte, generalul Ion Dumitrache, intervine personal şi dirijează în sprijinul batalionului focul a patru baterii de artilerie grea şi una de aruncătoare grele. Acest lucru a determinat pe atacatori să renunţe la acţiunile ofensive şi să treacă în apărare pe poziţiile din ziua precedentă. Seara, la adăpostul întinericului, sergentul Cogîrlea Ene contraatacă cu grupa sa rămînînd singur pînă la căderea nopţii în poziţia inamică unde moare ca un erou.¹⁸

Timp de aproape o săptămînă au loc dueluri de artilerie şi arme automate, fără nici o acţiune mai importantă. La 27 septembrie s-a executat o cercetare de luptă spre Escolia, urmărindu-se cunoaşterea tăriei forţelor inamice din zonă. A doua zi s-a atacat pădurea Escolia şi din flanc Dealul Bitca (cota 478 m). Inamicul este respins şi urmărit pas cu pas prin Corunca şi la orele 13,00 primele subunităţi ale Batalionului 7 V.M. intră în oraşul Tirgu Mureş împreună cu elemente din Batalionul 3 vinători de munte.¹⁹ Aici batalionul îşi acordă un mic răgaz pentru refacerea forţelor, primindu-se de la partea sedentară un detaşament de întărire format din 198 soldaţi şi 2 subofiţeri sub comanda căpitanului Găntoiu Marin.

Acţiunile desfăşurate pentru eliberarea oraşului Tirgu Mureş prilejuiesc comandantului Corpului de munte, generalul Ion Dumitrache emiterea unui ordin de zi în care specifica: „Cu toţii să ne gîndim cu recunoştinţă pioasă la cei mai buni luptători, care au căzut aici, în bătălia de la Tirgu Mureş, să-i preamărim... Ostaşi, îndemnul meu este acelaşi de totdeauna: Înainte! Mai întîi peste Mureş”.²⁰ La 1 octombrie acelaşi general, cu ocazia trecerii în rezervă a efectivului Batalionul 7 V.M., în piaţa de lîngă catedrala Sfîntul Gheorghe din Tirgu Mureş adresează ostaşilor următoarele cuvinte: „Contez pe acest batalion ca pe un ba-

¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 1843, f. 107.

¹² *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 28/V. f. 93.

¹³ *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1843, f. 113.

¹⁴ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 28/V. f. 91, 95.

¹⁵ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 28.

¹⁶ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar 28/V. f. 91.

¹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 35/V. f. 155.

¹⁸ *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1850, f. 18.

²⁰ *Ibidem*, dosar nr. 1843, f. 145.

talion brav, îi urez noroc și să ajungă cât mai curînd în vechea sa garnizoană de pace de la Zalău pe care a părăsit-o în anul 1940".²¹

Batalionul formează în continuare avangarda Diviziei 1 munte împreună cu Batalionul al 3-lea vînători munte în zona nord Tg. Mureș spre Podeni. Inamicul aflat în retragere execută bombardamente masive de artilerie și brandt-uri asupra trecerilor de peste Mureș, vadurile râului și comunicațiile fiind minate, iar podurile de comunicații azvirlite în aer. La 2 octombrie trece Mureșul, luptînd în capul de pod Tirgu Mureș — Singeorgiu și prin acțiuni hotărîte ajunge pe înălțimea sub cota 449 m călare pe drumul de care ce coboară la sud-vest Pănet. Trupele hitleristo-hortiste au opus o rezistență dirză cu foc de armament automat, brandt-uri, artilerie, din care cauză înaintarea trupelor noastre se face mai mult tîrîș.²² În ziua următoare, ocupînd aceeași poziție, batalionul menține cu hotărîre terenul cucerit, asigurînd flancul stîng al unităților ce atacă cotele 449 și 459.²³ La 4 octombrie un puternic contraatac inamic a determinat retragerea batalionului vecin, lucru ce amenința descoperirea flancului. În aceste condiții Batalionul 7 V.M. execută un contraatac în flancul forțelor inamice cu sprijinul întregii artilerii grele a corpului de munte. Soldatul Tița Gheorghe „trăgător cu pușca mitralieră ajunge primul pe cota 449 unde nu dă nici un pas înapoi”.²⁴ Prin ocuparea obiectivului, îndeplinindu-și misiunea de a asigura deschiderea drumului Diviziilor 1 munte și 3 infanterie pentru continuarea ofensivei, batalionul a fost retras la Tg. Mureș ca rezervă a Corpului de munte.

Dușmanul continuă retragerea pe întreg frontul, distrugînd obiectivele militare, minînd și distrugînd comunicațiile, azvîrlînd în aer podurile. Unitățile române căutau în permanență a păstra un contact strîns cu acesta, nedîndu-i posibilitatea de a se organiza pe alte poziții.

La 9 octombrie batalionul a primit o nouă misiune operativă urmărînd inamicul pe itinerariul Band — Negreni — Șeulia — Miheșul de Cimpie. Din motive operative, la 11 octombrie, Corpul de munte reconstituie „Detașamentul Lt. colonel Panaitescu” din batalioanele 7 și 2 vînători munte întărite cu cite o baterie de tunuri munte și aruncătoare de 120 mm., cu misiunea de a face legătura între Divizia a 6-a infanterie și Divizia a 6-a sovietică.²⁵ Grupate la Balta unitățile au pornit marșul lor pe direcția Năoiul — Dealul Căpuș — Dealul Hădărăi. Ajunse la liziera pădurii Hădărăi, elementele înaintate sînt oprite de focul armelor automate. În această situație sublocotenentul Solomon Vasile atacă cu plutonul său de cicliști concomitent cu plutonul alpin condus de sergentul major Nica Gavril, ambele subunități aparținînd Batalionului 7 V.M. și, respingînd rezistențele inamice, reușesc să ocupe obiectivul ordonat.²⁶ Ulterior, primele două companii ocupă înălțimea cu cota 456 m și înaintează spre satul Palatca. Înaintarea a fost oprită datorită puternicelor focuri inamice pornite dinspre Dealul Sărat și Dealul Poverbia. Dimineaua, operațiunile au reînceput prin atacul Batalionului 2 V.M. pe direcția Dealul Sărat și Dealul Poverbia pentru a se ocupa o poziție pe șeaua dintre dealuri. Batalionul 7 V.M. urma a ataca de front Dealul Sărat cu primele două companii și de flanc, prin pădurea Hădărăi cu compania a III-a. Batalionul al 2-lea ajunge pe poziția ordonată fără a întîmpina o rezistență puternică și primește ordinul de a manevra inamicul de pe Dealul Sărat de la vest la est. Două atacuri date asupra Dealului Sărat au rămas fără nici un rezultat.²⁷ Un al treilea atac s-a dat în timpul serii. Plutonul sublocotenentului Băieșu Gavril din compania a 3-a a Batalionului 7, infiltrîndu-se om cu om, ajunge la 50 m de inamic, aruncă grenade și asaltează, reușind să pună stăpînire pe creasta dealului. În același timp, sublocotenentul Gherman Pavel în fruntea plutonului său atacă în sectorul primei companii și reușește să ocupe Dealul Sărat silind pe inamic să se retragă

²¹ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 35.

²² *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1843, f. 170.

²³ *Ibidem*, dosar nr. 1806, f. 391.

²⁴ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 35/V. f. 142.

²⁵ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 41.

²⁶ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 28/V. f. 98.

²⁷ *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 44.

în dezordine,²⁸ pornind imediat în urmărirea lui, păstrînd un permanent contact și nelăsîndu-i timp pentru a-și organiza noi poziții de apărare.

La 13 octombrie sînt depășite în condițiile arătate localitățile Tăușeni — Coasta Hășdate. Se constată apoi existența unei puternice linii inamice de rezistență organizată din timp pe aliniamentul înălțimilor de la Est de Gherla. Atacul executat asupra acestei poziții în cursul nopții de 13—14 octombrie aruncă inamicul peste Someșul Mic.²⁹

În ziua de 14 octombrie s-a primit ordinul referitor la desființarea Detașamentului Lt. colonel Panaitescu, Batalionul 7 V.M. fiind trecut din nou în rezervă Corpului de munte. Trecînd Someșul pe la Iclod³⁰ s-a deplasat în direcția Fundătura — Cornești — Tiocul de Jos și de Sus — Budaș. La 16 octombrie în conformitate cu ordinele de operații nr. 40 și 41 ale Armatei a 4-a — Corpul de munte rămîne fără misiune operativă, urmînd a se regrupa, prilej folosit de comandantul acestuia pentru a da următorul ordin de zi: „Corpul de munte a terminat operațiunile de cucerire a Ardealului de Nord în dimineața de 16 octombrie 1944, atîngînd Someșul la Jibou, Surduc și Cliș. Mulțumesc tuturor celor ce s-au luptat cu bărbăție pentru cucerirea Ardealului de Nord. Morților noștri în veci slăvire pentru sacrificiul sfînt”.³¹

Batalionul 7 vinători încheindu-și activitatea operativă începe marșul de întoarcere în garnizoană provizorie de pace: Fundătura — Apahida — Turda — Aiud — Alba Iulia — Orăștie — Deva. Peste tot i-a fost rezervată o primire sîrbătorească din partea populației, autorităților civile și militare române și a reprezentanților trupelor sovietice din zonă.

Întră în Deva la 29 octombrie 1944, bucurîndu-se de aceeași triumfală primire.³²

Acțiunile duse de batalion în perioada 24 august — 16 octombrie 1944 pot fi încadrate în două etape distincte. O primă etapă, cuprinsă între 24 august și 12 septembrie, caracterizată prin acțiunile de apărare a frontierei în zonele Cigmău — Dumbrăveni și Sighișoara. A doua etapă constînd din acțiuni ofensive duse pentru eliberarea Ardealului cedat în urma actului arbitrar de la Viena din august 1940, marcată prin numeroasele jertfe lăsate pe cîmpurile de luptă de la Dealul Bîtea, Pănet, Dealul Sărat, Gherla între 13 septembrie și 16 octombrie.

El a plătit un greu tribut de sînge, pe cîmpurile de bătălie rămînînd trei ofițeri, un subofițer și 143 soldați și gradați, lor adăugîndu-li-se alți 13 ofițeri, 13 subofițeri și 352 soldați și gradați răniți. Pentru faptele de arme, pentru curajul și spiritul de sacrificiu dovedite în înclcăștirile cu inamicul, un ofițer și 28 soldați și gradați au fost decorați post-mortem, alți 21 ofițeri, 15 subofițeri și 222 soldați și gradați fiind decorați cu ordine și medalii românești.

La rîndul lor comandamentele sovietice acordă militarilor batalionului 11 decorații pentru ofițeri, 3 pentru subofițeri și 44 pentru soldați și gradați.

Astfel se încheie o pagină glorioasă din istoria Batalionului 7 V.M. Zalău ce și-a înscris numele printre eroicele unități române participante la luptele împotriva fascismului.

GHEORGHE NICOLESCU — TUCĂ CORNEL

²⁸ *Idem*, Fond nr. 3042, dosar nr. 28 V, p. 94, 100.

²⁹ *Idem*, Fond nr. 1664, dosar nr. 1850, f. 24.

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 1806, f. 574.

³¹ *Ibidem*, dosar nr. 1843, f. 250.

³² *Idem*, Fond nr. 576, dosar nr. 355/1944, f. 47.

**LA CONTRIBUTION DU 7-EME BATAILLON DE CHASSEURS
ALPINS — ZĂLAU AUX BATAILLES MENÉES PAR L'ARMÉE ROUMAINE
POUR LA LIBERATION DE LA TRANSYLVANIE DE NORD**

(R e s u m é)

LE BATAILLON 7 CHASSEURS ALPINS a participé, de 24 août — au 16 octobre 1944, aux combats soutenus par l'Armée roumaine pour la libération du Nord de l'Ardeal. Subordonné aux différentes grandes unités — selon les nécessités opérationnelles de ce moment — là — ce bataillon a pris part à la défense de la frontière, dans le secteur CIGMAU, DUMBRAVENI, SIGHIȘOARA et, également, aux luttes offensives déployées sur la butte BÎTCA, à PANET, DEALUL SĂRAT et GHERLA. Les pertes humaines, les multiples décorations accordées à ses soldats, pour récompenser leurs exploits de guerre, ont déterminé la citation du BATAILLON 7 CHASSEURS ALPINS parmi les héroïques unités militaires roumaines qui ont contribué à l'anéantissement du fascisme.

•   •